

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

No5

2026
MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

АДАПТИВНОЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	10
Шарипов Конгратбай Аvezимбетович, Исматуллаев Темур Равшан угли	
STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	18
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА.....	26
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишерович	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	35
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLUATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	41
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	48
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAKATNI BOSHQARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSESSORLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIQISH.....	53
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	62
Alimova Dilafrō'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	68
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI	74
Rajapov Xayrulla Bekdurdyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	89
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH.....	101
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	106
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	

MHXS STANDARTLARIGA O'TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	117
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO'P O'LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	123
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIVAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	127
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO'Y BERISHI MUMKIN BO'LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	132
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o'g'li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQUARISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQUISH...	143
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg'ashova Madina, Jo'rayev Muhiddin	
JAHON MOLIVAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	147
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA "TEJAMKOR ISHLAB CHIQUARISH" KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJIRIBASI	151
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDYIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO'LLARI	156
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA ISHLAB CHIQUARISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO'SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	161
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O'RNI	166
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	173
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	178
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQUINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	184
O'tbosarov Abrorbek Adxamjon o'g'li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQUISH.....	189
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLISH VA UNING MUAMMOLARI	196
Ro'zmetov Mansur	
O'ZBEKISTONDA IJTIMOYIY TURIZMNI QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	200
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIVAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIVAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	205
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	210
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	215
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	225
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ	231
Тожалиев Шохрух Талип ўғли	
GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	236
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna	
O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	241
Azlarova Aziza Axrorovna	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI	248
Marufxanov Davron Hasanovich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI	255
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI	263
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna	
DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI	268
Anvar Deberdiyev	
RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	272
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLİYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI	278
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILIYATIGA YANGICHA YONDASHUV	283
Tadjiev Bexzod Umidjanovich	
OTMNI MOLİYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLİYAVIY MODELARI	290
Tuxliyev Bozor Karimovich	
TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	293
Abirova Nargizabonu	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	298
Ro'ziyeva Maftuna Yusufvna	
OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLİYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	303
Sharipova Shahlo Istamovna	
METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	308
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li	
SANOAT KORXONALARIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	312
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOIIY XARAJATLARNI BOSHQARISH.....	323
Primova Nigora Ikrom qizi	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	331
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ELEKTRON TIJORAT BILAN SHUG'ULLANUVCHI KORXONALARDA MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASI..	337
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	341
Xakimov Akbar Anvarovich	
FOTOELEKTRIK TIZIM SAMARADORLIGIGA HARORAT, SOYALANISH VA DEGRADATSIYA OMILLARINING TA'SIRI.....	344
Majidova Maxliyo A'zam qizi	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	354
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
STUDY OF THE INFLUENCE OF MEMBRANE REACTOR ON METHANE CONVERSION WITH WATER VAPOR AND CARBON OXIDE (IV).....	362
Umida Shabarova, Sugdiyana Abdurasulova	
ESG MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN: EVALUATION PRACTICES, KEY DETERMINANTS, AND STRATEGIC PRIORITIES.....	367
Sanemkhan Abdullaeva	
UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	375
Boymirzayev Doniyorbek Anvarjon o'g'li	
PEDAGOGIK MAHORATNI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRADIGAN PLATFORMA ISHLAB CHIQLASH	379
Salomov Shokirjon, Boboyev Shavkat, Normamatov Xayriddin	
ПОВЫШЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ ВТОРИЧНОГО ПОЛИЭТИЛЕНА.....	386
Назаров Феруз, Назаров Фарход, Ахмедова Фазилат, Элмуродов Элгез, Янгибоев Асадбек	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Rasulov Akmal Xurshid o'g'li	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	397
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI	403
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	407
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
XORAZM VILOYATINING IQTISODIY SALOHİYATI VA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TARKIBI HAMDA JORIY HOLATI	411
Karimova Shaxnoza O'ktamovna	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLİYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	418
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH	423
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
AKTIVLAR QADRSIZLANISHI XARAJATLARINING MOLİYAVIY VA SOLIQ HISOBOTLARIGA TA'SIRI.....	427
Jarimbetov Ajiniyaz Kurbanbaevich	

MUHANDISLIK GEOMETRIYASI VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA MULTIMEDIA VA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM NATIJALARIGA TA'SIRI: AUDIO VA VIDEOTEKNOLOGIYALAR IXTISOSLIGI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	430
Utkirova Mamura Faxriddin qizi	
HUDUDIIY TADBIRKORLIK TIZIMIDA INVESTITSION RESURSLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL VA EKONOMETRIK YONDASHUVLARI.....	436
Isakov Axmadali Esanbayevich	
MINTAQAVIY OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA INVESTITSION RESURSLARNING TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH	444
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
XABAR ALMASHISHGA ASOSLANGAN MARKETINGDA ISTE'MOLCHILARNING SHAXSIY HAYOTINI KUTILMALARI.....	452
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI OPTIMALLASHTIRISH VA SOG'LOM RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH: XORIJIY Tajribalar asosida O'zbekiston Respublikasi Davlat Sektorini INSTITUTSIONAL ISLOH QILISHNING QIYOSIY TAHLILI.....	461
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
ZAMONAVIY SERVIS KOMPANIYALAR TANNARXINI ANIQLASHNING DOLZARB YO'NALISHLARI	471
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
NAVOIY VILOYATINING TURISTIK OBYEKTALARI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI TAHLILI	477
Turayev Abduvoxid Kuldashovich	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	483
Alimova Dilafruz Tohir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich	
QORAKO'L TERI JINGALAKLARINING TAKRORLANMAS KO'RINISHI VA XUSUSIYATLARI.....	492
Hakimova Sh.Q., Azimov J.Sh., Farmonov F.F.	
YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	497
Koriev Orif Azizovich	
HUDUDLARDA OLIY TA'LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	502
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Karimov Chuxmor Abdirashidovich	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA MOLIYAVIY NATIJALARI TAHLILI.....	507
Alimov Baxodir Batirovich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISHNING IQTISODIY TAHLILI	513
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINING ROLI	516
Xodjimatom Maksudbek Ubaydullayevich	
MINTAQATURIZM INDUSTRIYASINING IQTISODIY RIVOJLANISHI VA BOSHQARUV FAOLIYATLARI TAHLILI	520
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Ruziqulov Aziz Tuxtayevich	
TIJORAT BANKLARIDA FINTECH TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH ORQALI MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI TA'MINLASH: NAZARIY YONDASHUV VA ISTIQBOLLAR.....	526
Nazarova Shohista Tolmas qizi	
METALLARGA BOSIM OSTIDA ISHLOV BERISH JARAYONLARINI RAQAMLI MODELLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	531
Xasanov Kamoliddin Akmal o'g'li, Abdullayev Fatxulla Sagdullayevich, Diyorov Salohiddin Farhod o'g'li, Jalolov Jafar Jamol o'g'li	

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL MABLAG'LARI HISOBINI MHHS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	537
Umurzakov Dilshodbek Xakimovich TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI YASHIRIN IQTISODIYOTNI AMALGA OSHIRISHGA UNDOVCHI OMILLAR.....	543
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li MINTAQANING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	548
Maxmudov Jasurbek Ergashevich BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MUZEY OBYEKTINING SIG'IM TAHLILI: FAYZULLA XO'JAYEV UY-MUZEYI TAJRIBASIDA.....	553
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhriddin Husniddin o'g'li MAMLAKATIMIZDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLİYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIKLARI.....	560
Turdiyeva Muqaddas Umarovna МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО ОБЪЕКТА ДЛЯ АНАЛИЗА КОМПЛЕКСНЫХ ЦИФРОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ.....	565
Гулямов Шухрат, Шамсутдинова Винера, Караханова Алсу, Зайниддинова Зебинисо TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING MOLİYAVIY MEXANIZMLARI	571
Yuldoshov Otabek Jovli o'g'li TIJORAT BANKLARINING XALQARO KAPITAL BOZORLARIGA INTEGRATSIYASI VA INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	576
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSH SALOHİYATNI SHAKLLANTIRISH VA RAQOBAT USTUNLIKLARINI TA'MINLASH MEXANIZMLARI	583
Asenbaeva Aydaygul, Toshqulova Aziza RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI	587
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	591
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich SCENARIO-BASED ECONOMETRIC EVALUATION OF REAL INVESTMENT EFFICIENCY IN SMALL BUSINESS ACTIVITIES.....	601
Otajanov Umid Abdullayevich O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIY O'SISHNI RAG'BATLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEXANIZMLARI.....	611
Iminoxunov Abdukoxor Abdivaitovich BANK 4.0 SHAROITIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BANK BOSHQARUVI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	619
Boltayev Zokirjon Otanazarovich MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA SUV RESURSLARI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	622
Sapayev Azamat Rustamovich ФИСКАЛЬНЫЕ ПРАВИЛА В СРЕДНЕСРОЧНОМ БЮДЖЕТНОМ ПЛАНИРОВАНИИ.....	626
Е.М. Сои BUXORO VILOYATINING YALPI HUDUDIIY MAHSULOT DINAMIKASI VA UNING TARMOQ TUZILMASIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLAR TAHLILI	631
Raxmonqulova Nafisa Olimjonovna BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	

O'ZBEKISTONDA "O'ZSUVTA'MINOT" AJ TIZIMI KORXONALARINI "YASHIL" MOLIYALASHTIRISHNI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA JALB QILINGAN XUSUSIY INVESTITSİYALAR DINAMIKASINING IQTISODIY TAHLILI	652
Risqibekova Nozimaxon	
WAYS TO REDUCING POVERTY BY INCREASING INCOME: INSTITUTIONAL AND SOCIO-ECONOMIC MECHANISMS	657
Muxammedov Jasurbek Olloberdi ugli, Ganiyev Muhammadjon Khalilovich	
QURILISH KORXONALARIDA XARAJATLARNI KLASSIFIKASIYA QILISH VA HISOBGA OLIH TIZIMI	663
Toshimov Azizbek Hakimovich	
MARKAZIY OSIYO DAVLATLARIDA SUV RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH.....	667
Jobborov Elmurod Normo'minovich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING HUDUDIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI...	672
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
HUDUDLARARO IQTISODIY NOMUTANOSIBLIK VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	677
Erkinova Dildora Ravshonbek qizi	
XORIJIY BANKLAR AMALIYOTIDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH TAJRIBASI	683
Kudaybergenova Guzai Kuanishbayevna	
КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ПОВЫШЕНИЮ РАБОТОСПОСОБНОСТИ МЕТАЛЛОРЕЖУЩЕГО ИНСТРУМЕНТА ПРИ ОБРАБОТКЕ ТРУДНООБРАБАТЫВАЕМЫХ МАТЕРИАЛОВ.....	687
Желтухин Андрей Владимирович	
AUDITORLARNING PROFESSIONAL FIKR VA MULOHAZALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO ILG'OR TAJRIBALARNING AHAMIYATI	694
Parpiyev Jaxongir Ilxomjonovich	
SOVUTGICH QURILMASIDAGI KONDITSIONERDAN AJRALIB CHIQADIGAN ISSIQLIKDAN MAHSULOTLARNI QURITISHDA FOYDALANISH	699
Nuritov Ikrom, Ibojeva Sevinch, Sultonmurodova Xurinis	
ORGANISATIONAL BEHAVIOR IN ENTERPRISES AND ITS IMPACT ON MANAGEMENT DECISION-MAKING: A REVIEW OF THEORIES	704
Djumanov A.A.	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI VA DOLZARB MUAMMOLARI	714
Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Mannabova Madina Sunnatillo qizi	
MILLIY GO'SHT CHORVACHILIGINING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA TASHKILIY-IQTISODIY OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	721
Kushakov Faxriddin Baxtiyarovich	
KORXONANING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDA XARAJATLAR MONITORINGINING ROLI.....	731
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA KADRLAR TAYYORLASH VA DUAL TA'LIM TIZIMI RIVOJI.....	738
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISH MAQSADLARI VA ISTIQBOLLARI....	741
Musayeva Shoiri Azimovna	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ЖЕНСКОГО ТРУДА НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ И ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	746
Дониёрова Зухрабону Алишер кизи	
TRANSPORT LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING MAMLUKAT IQTISODIYOTI RIVOJIDAGI O'RNI	754
Abduxalikova Komila Abduxalikovna	

JAMOAT TRANSPORTI KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	758
Berdiyev Temur Azamatovich	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA ELEKTRON TIJORAT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI	764
Safarov Baxtiyor Djurakulovich	
NAVOIY VILOYATI XATIRCHI TUMANIDA MAVJUD TURISTIK RESURSLARDAN ICHKI VA XALQARO TURIZMDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI	769
Turayev Abduvoxid Kuldashovich	
RAQAMLI PLATFORMALARNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING INKLYUZIVLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	776
Azizbek Nusratov San'atillayevich	
MINERAL VA KIMYOVIY QO'SHIMCHALAR BILAN KOMPLEKS MODIFIKATSIYALASH ORQALI SEMENT MATRITSASI MUSTAHKAMLIGINI OSHIRISH	781
Turgaev Jambul Adilbaevich	
KICHIK BIZNES SOHASIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR TRANSFERINI TA'MINLASH OMILLARI VA ISTIQBOLLARI	787
Yodgorova Xalima To'liqinova	
WAYS TO IMPROVE PRICING POLICY MECHANISMS OF STATE-OWNED ENTERPRISES	792
Mavlonov Ozod Ulug'bekovich	
AN'ANAVIY VA SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN BOSHQARUV TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI (MS1H1 SERVO MOTORI MISOLIDA)	798
Pirmatov Nurali Berdiyevich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BARQARORLIK VA LIKVIDLIKNI BOSHQARUV HISOBIGA INTEGRATSIYALASH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI, PROGNOZLASH VA ERTA OGOHLANTIRISH MEXANIZMI	803
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
TAYYOR MAHSULOT QADRSIZLANISHI HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH: ISHCHI SCHYOTLARINI JORIY ETISHNING METODIK ASOSLARI	808
Babakulova Matluba Kurbannazarovna	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МЕДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ СИСТЕМОЙ РАБОТЫ В МАХАЛЛЯХ	812
Kosimjonov Nozimjon Kosimjonovich	
MINTAQALARNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHIDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING AHAMIYATI: NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI	815
Maxmudov Sobir Xudoyberdiyevich	
TURISTIK XIZMAT BOZORINING MOHIYATI, UNING VAZIFALARI VA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	821
Payazov Murod Maqsudovich, Salimova Mumtozbeim Jahongir qizi, Shahnoza Xudoyberdiyeva Davlatovna	
CHIGITLI PAXTA TARKIBIDAN YOT ARALASHMALARNI AJRATISH UCHUN QO'LLANILADIGAN TEXNOLOGIYALAR	825
Bozorov Dilmurod Bahromjon o'g'li, Jakparov Oltinboy Rustamjon o'g'li	
FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND GREEN INITIATIVES: A CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN	830
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
SOLIQ INSTRUMENTLARI ORQALI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	834
Akbarov Abdulhamid Akmal o'g'li, Ahrorqulov Jonibek Otabek o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQARISHI KONSENTRATSIYASINING HUDUDIIY TAHLILI: VILOYATLAR VA MAXSUS IQTISODIY ZONALAR BO'YICHA HERFINDAHL-HIRSCHMAN INDEKSI	839
Anvarxonov Abdulatifxon Jamshidxon o'g'li	

CHARM-POYABZAL SANOATI TARMOG'INING RIVOJLANISHI VA O'ZIGA XOS JIHATLARI TO'G'RISIDA.....	847
Azimova Feruza Payziyevna, O. Maxmudov	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA RESURS EHTIYOJLARI.....	852
Arziqulova Oybachin Eshquvat qizi	
KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHGA YO'NALTIRILGAN TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	858
Xo'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KREDITLASH TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	864
Tajimuratova Nelufar Vays qizi	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	871
Normamatova Sitara Nozim qizi, Raxmanov Mexridin Sindarovich	
BAHOLANGAN RISKLARGA NISBATAN AUDITORNING HATTI-HARAKATLARI	876
A.Z.Avlokulov	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA DAVLAT SUBSIDİYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA MOLIYAVIY HISOBOTDA OCHIB BERISHNI TAKOMILLASHTIRISH	880
Qadamov Mirzobek Ulug'bek o'g'li	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	885
Мухторов М. Н., Каримова А. М.	
FIZIK XAVFSIZLIK NAZORATI VA UNI ISPY DASTURI ASOSIDA MONITORING QILISH.....	892
Usmanbayev Doniyorbek Shuxratovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA STRATEGIK MENEJMENTNING AHAMIYATI	902
Bazarbaeva Dildora Ekramjon qizi, Koshanov Abdimurat Azat uli	
KALSIYLANGAN SODA ISHLAB CHIQRISHDA TEXNOLOGIK PARAMETRLARNI METROLOGIK TA'MINLASHNING AHAMIYATI	910
Ametova Biybisuliu Xamidullaevna, Ametov Quanishbay Xamidullaevich	
ЛЬГОТЫ ПО ПРЯМЫМ И КОСВЕННЫМ НАЛОГАМ И ИХ ГАРМОНИЧНОЕ СООТНОШЕНИЕ	915
Фаттоев Олимжон Гайрат ўғли	
O'ZBEKISTONDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI QO'LLAB-QUVVATLASHNING KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDAGI INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	920
Ulashova Zarnigor Botirali qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH.....	925
Abduraxmonov Valijon G'ofurovich, Yusupova Dilnigor A'zamjon qizi	
IQTISODIY TIZIMDA RISK VA UNING XUSUSIYATLARI TAHLILI.....	929
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALARNI JALB QILISHNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	937
Zayniddinov Aloviddin Zayniddin o'g'li	
SOLIQ NAZORATINING AMALIYOTDAGI SAMARADORLIK JIHATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	945
Nizomxonov Elbekxon Erkinxon o'g'li	
FISKAL MEXANIZMLARNING HUDUDIY RIVOJLANISHGA TA'SIR ETISH XUSUSIYATLARI.....	950
Ne'matov Ne'matulla Erkinboyevich	
ФИСКАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА: ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	955
Воронин Сергей Анатольевич, Ахмедова Фазилат Жураевна	
IMPROVING EMPLOYEE MOTIVATION AND DEVELOPING AN EFFECTIVE INCENTIVE SYSTEM IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT.....	962
Makhmudov Sunnatjon Abdujabbor ugli, Ashurova Jasmina Jo'ra kizi	

O'ZBEKISTONDA KO'P POG'ONALI PENSIYA TIZIMIGA O'TISHNING EKONOMETRIK TAHLILI VA MOLIYAVIY BARQARORLIK MODELLARI	966
Mamatqulova Yayra Dilmurod qizi	
SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY O'SISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	971
Astanayev Kulmakhammad Sanayevich	
JAHON IQTISODIYOTINING GLOBALLASHUV OMILLARI VA BOSQICHLARI	977
Abdullayeva Zulfiya Izzatovna	
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA JUST-IN-TIME TIZIMIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	981
Mahmudov Sunnatjon Abdujabbor o'g'li	
KORXONALARDA ASOSIY FAOLIYAT XARAJATLARINING AUDITINI AMALGA OSHIRISH XUSUSIYATLARI	986
Djumayeva Guzal Axtamovna, Sag'dullayev Abdullo Valijon o'g'li	
XOM ASHYO VA MATERIALLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	990
Qo'ziyeva Maftuna Otabek qizi, Rafikova Aziza Xurshid qizi	
AHOLI TURMUSH SIFATINI OSHIRISH VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA MEHNAT RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING O'RNI (Navoiy viloyati misolida)	994
O'roqov Mamurali Odil o'g'li	

AHOLI TURMUSH SIFATINI OSHIRISH VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA MEHNAT RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING O'RNI (NAVOIY VILOYATI MISOLIDA)

O'roqov Mamurali Odil o'g'li

Sharq Universiteti, Iqtisodiyot va axborot texnologiyalari kafedrasida katta o'qituvchisi

ORCID: 0009-0005-6053-4498

mail: mamuraliodilovich714@gmail.com

tel: +998-94-227-3131

Annotatsiya: Mazkur maqolada aholi turmush sifatini oshirish va kambag'allikni qisqartirishda mehnat resurslaridan samarali foydalanishning iqtisodiy ahamiyati tahlil qilingan. Tadqiqot davomida mehnat resurslarining bandlik darajasi, iqtisodiy faolligi, daromadlar shakllanishiga ta'siri hamda hududiy mehnat bozori rivojlanishidagi o'rnini statistik va iqtisodiy tahlil usullari asosida baholangan. Shuningdek, kambag'allikni kamaytirishda mehnat unumdorligini oshirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va inson kapitalini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari yoritilgan. Tadqiqot natijasida mehnat resurslaridan oqilona foydalanish orqali aholi farovonligini oshirish va hududiy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: mehnat resurslari, kambag'allik, turmush sifati, bandlik, iqtisodiy faol aholi, mehnat bozori, inson kapitali, mehnat unumdorligi, aholi daromadlari, hududiy iqtisodiyot.

Annotation: This article analyzes the economic significance of the efficient use of labor resources in improving the quality of life and reducing poverty. The study evaluates the employment level of labor resources, economic activity of the population, the impact of labor resources on income generation, and their role in the development of the regional labor market based on statistical and economic analysis methods. In addition, the paper highlights priority directions for increasing labor productivity, creating new jobs, and developing human capital as important factors in poverty reduction. As a result of the study, scientific and practical recommendations were developed to improve public welfare and ensure regional economic stability through the rational use of labor resources.

Keywords: labor resources, poverty, quality of life, employment, economically active population, labor market, human capital, labor productivity, population income, regional economy.

Аннотация: В данной статье проанализировано экономическое значение эффективного использования трудовых ресурсов в повышении уровня жизни населения и сокращении бедности. В ходе исследования на основе статистических и экономических методов анализа были оценены уровень занятости трудовых ресурсов, экономическая активность населения, влияние трудовых ресурсов на формирование доходов, а также их роль в развитии регионального рынка труда. Кроме того, рассмотрены приоритетные направления повышения производительности труда, создания новых рабочих мест и развития человеческого капитала в снижении уровня бедности. По результатам исследования разработаны научно-практические предложения, направленные на повышение благосостояния населения и обеспечение региональной экономической стабильности за счёт рационального использования трудовых ресурсов.

Ключевые слова: трудовые ресурсы, бедность, качество жизни, занятость, экономически активное население, рынок труда, человеческий капитал, производительность труда, доходы населения, региональная экономика.

KIRISH

Navoiy viloyatida aholi turmush sifatini oshirish va kambag'allikni qisqartirishda mehnat resurslaridan samarali foydalanish muhim iqtisodiy omillardan biri hisoblanadi. Hududda sanoat, kon-metallurgiya, xizmat ko'rsatish va qishloq xo'jaligi tarmoqlarining rivojlanishi mehnat resurslarining iqtisodiy faolligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, iqtisodiy faol aholini ishlab chiqarish jarayonlariga keng jalb etish aholi daromadlari

barqarorligini ta'minlash va turmush sifati ko'rsatkichlarini yaxshilashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli hududda mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish kambag'allik darajasini kamaytirishning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

So'nggi yillarda Navoiy viloyatida bandlikni ta'minlash va yangi ish o'rinlarini yaratishga qaratilgan iqtisodiy islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq hududlar kesimida mehnat resurslaridan foydalanish ko'rsatkichlari bir xil shakllanmagan. Xususan, Navoiy va Zarafshon shaharlarida sanoat tarmoqlari rivojlanganligi sababli iqtisodiy faollik va aholi daromadlari yuqoriroq shakllangan bo'lsa, ayrim tumanlarda iqtisodiy faoliyatning cheklanganligi, norasmiy bandlik va ish o'rinlarining yetarli emasligi aholi turmush darajasiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bu esa hududlarda kambag'allik xavfini yuzaga keltiruvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Navoiy viloyatida mehnat resurslaridan foydalanish holatini iqtisodiy tahlil qilish aholi turmush sifati va kambag'allik darajasi o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Tadqiqot jarayonida statistik tahlil, qiyosiy baholash, iqtisodiy-demografik yondashuv va tizimli tahlil usullaridan foydalanish hududdagi bandlik, ish haqi, iqtisodiy faol aholi hamda daromadlar ko'rsatkichlarini kompleks baholash imkonini beradi. Mazkur yondashuvlar mehnat resurslaridan samarali foydalanish orqali hududda kambag'allikni qisqartirish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning ustuvor yo'nalishlarini ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Fikricha, Navoiy viloyatida aholi turmush sifati oshirish va kambag'allikni qisqartirishda mehnat resurslaridan samarali foydalanish hududiy iqtisodiy rivojlanishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Hududlarda iqtisodiy faol aholini ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish tarmoqlariga keng jalb etish aholi daromadlarini oshirish, bandlik barqarorligini ta'minlash hamda kambag'allik darajasini kamaytirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, hududlar kesimida mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligidagi tafovutlar ayrim tumanlarda iqtisodiy faollikning pastligi va norasmiy bandlik ulushining yuqoriligini ko'rsatmoqda. Mazkur holat mehnat resurslarini hududlarning iqtisodiy ixtisoslashuvi asosida oqilona taqsimlash, zamonaviy kasbiy ko'nikmalarni rivojlantirish va yangi ish o'rinlarini yaratishga qaratilgan tizimli yondashuvlarni kuchaytirish zarurligini anglatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Aholi turmush sifati oshirish va kambag'allikni qisqartirish masalalari ko'plab xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Xususan, A. Smit o'zining iqtisodiy qarashlarida mehnat unumdorligini milliy boylikni oshiruvchi asosiy omil sifatida baholab, aholining daromadlari va farovonligi ishlab chiqarish samaradorligi bilan chambarchas bog'liq ekanligini asoslab bergan. D. Rikkardo esa daromadlar taqsimoti, ish haqi va mehnatning iqtisodiy o'sishdagi o'rnini tadqiq qilib, kambag'allikni kamaytirishda bandlikning muhimligini ta'kidlagan.

Mahalliy iqtisodchi olimlardan K. X. Abdurahmonov mehnat resurslari va bandlik masalalarini chuqur o'rganib, aholi turmush darajasini oshirishda mehnat bozorining samarali faoliyati muhim ahamiyatga ega ekanligini asoslab bergan. Olimning tadqiqotlarida bandlikni ta'minlash, mehnat resurslaridan oqilona foydalanish va inson kapitalini rivojlantirish kambag'allikni kamaytirishning asosiy yo'nalishlari sifatida talqin etiladi.

R. Ubaydullaeva, Sh. Xolmo'minov va G. Q. Abduraxmonova ilmiy ishlarida mehnat resurslarining sifat tarkibi, iqtisodiy faolligi va aholi daromadlari o'rtasidagi bog'liqlik tadqiq qilingan. Olimlar mehnat resurslarining malaka va kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirish aholi turmush sifati yaxshilash hamda hududlarda kambag'allik darajasini qisqartirishning muhim iqtisodiy omili ekanligini ta'kidlaydilar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda induksiya va deduksiya, statistik va qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv hamda iqtisodiy-demografik tahlil usullaridan foydalanildi. Mazkur metodlar Navoiy viloyatida mehnat resurslaridan foydalanish, aholi daromadlari va kambag'allik darajasi o'rtasidagi bog'liqlikni iqtisodiy jihatdan baholash hamda aholi farovonligini oshirish omillarini aniqlashga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

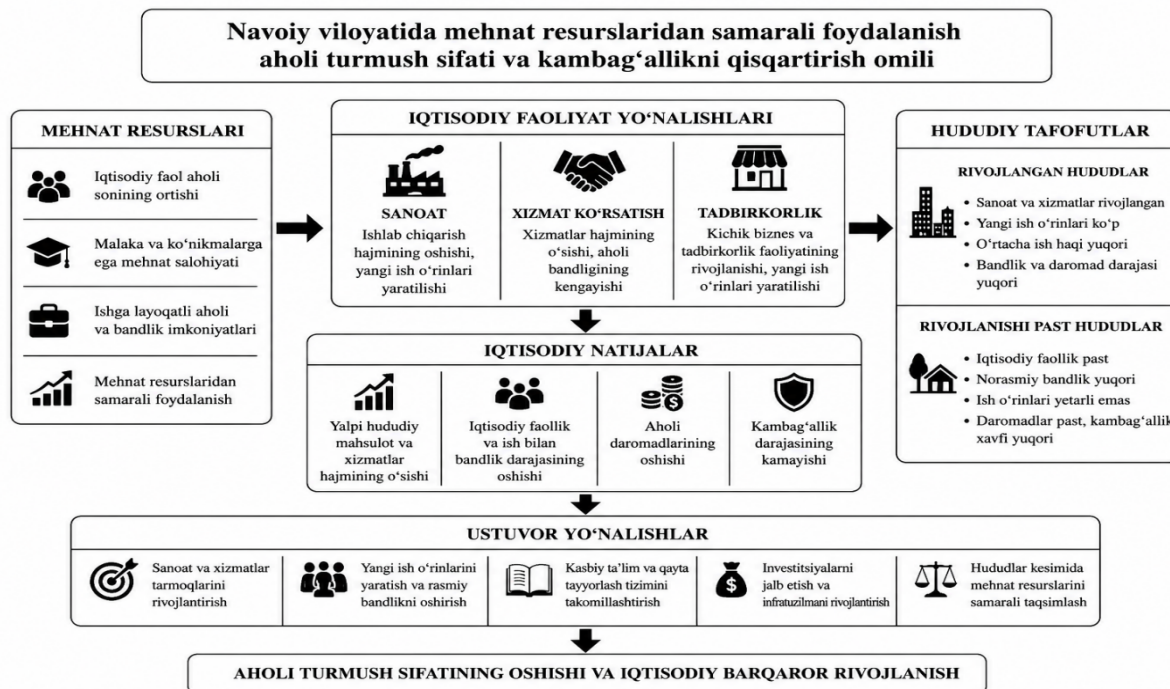
Navoiy viloyatida aholi turmush sifati oshirish va kambag'allikni qisqartirishda mehnat resurslaridan samarali foydalanish muhim iqtisodiy omillardan biri hisoblanadi. Hududda iqtisodiy faol aholi sonining ortishi, sanoat va xizmat ko'rsatish tarmoqlarining kengayishi hamda yangi ish o'rinlarining yaratilishi aholi daromadlari va bandlik ko'rsatkichlariga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, so'nggi yillarda viloyatda sanoat ishlab

chiqarishi va xizmatlar hajmining o'sishi mehnat resurslarining iqtisodiy faolligini oshirishga xizmat qilgan. Bu jarayon hududda kambag'allik darajasining pasayishi va aholi turmush sharoitlarining yaxshilanishida muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Shu bilan birga, hududlar kesimida mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligida tafovutlar mavjudligi kuzatiladi. Xususan, Navoiy va Zarafshon shaharlarida sanoat korxonalari va xizmat ko'rsatish infratuzilmasining rivojlanganligi sababli o'rtacha ish haqi hamda iqtisodiy faollik ko'rsatkichlari yuqori shakllangan. Aksincha, ayrim tumanlarda iqtisodiy faoliyatning cheklanganligi, norasmiy bandlik ulushining yuqoriligi va ish o'rinlarining yetarli emasligi aholi daromadlari darajasiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Mazkur holat mehnat resurslarini hududlarning iqtisodiy ixtisoslashuvi asosida samarali taqsimlash zarurligini ko'rsatadi.

Mehnat resurslaridan samarali foydalanish darajasi hudud aholisi turmush sifati va kambag'allik darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi. Navoiy viloyati misolida olib qalganda, mehnat resurslarining sanoat, xizmat ko'rsatish va tadbirkorlik faoliyatiga faol jalb etilishi aholi bandligini ta'minlash bilan bir qatorda daromadlar barqarorligini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, iqtisodiyotning ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish yo'nalishlarida yuqori qo'shilgan qiymat yaratilishi hududda ijtimoiy farovonlikning oshishi hamda kambag'allik xavfining kamayishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu jihatdan, mehnat resurslarini hududiy iqtisodiy salohiyat va mavjud infratuzilma imkoniyatlari asosida oqilona boshqarish viloyatning barqaror iqtisodiy rivojlanishini ta'minlovchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Bundan tashqari, viloyat hududlari o'rtasidagi iqtisodiy rivojlanish darajasidagi tafovutlar mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligiga ham sezilarli ta'sir etmoqda. Sanoatlashgan hududlarda yuqori ish haqi va barqaror bandlik ko'rsatkichlari shakllangan bo'lsa, iqtisodiy faolligi past bo'lgan ayrim tumanlarda norasmiy bandlikning ustunligi va mehnat bozoridagi cheklovlar aholi daromadlari o'sishini sekinlashtirmoqda. Shu sababli hududlarning iqtisodiy ixtisoslashuvi, investitsion jozibadorligi hamda mavjud mehnat salohiyatidan kelib chiqib, yangi ish o'rinlarini yaratish va mehnat resurslarini qayta taqsimlash mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Bu esa hududiy nomutanosibliklarni qisqartirish, kambag'allik darajasini pasaytirish va aholi turmush sifati yanada yaxshilashga xizmat qiladi (1-rasm).

1-rasm. Navoiy viloyatida mehnat resurslaridan samarali foydalanishning aholi turmush sifati va kambag'allik darajasiga ta'sir etish mexanizmi

Mazkur rasmda Navoiy viloyatida mehnat resurslaridan samarali foydalanishning aholi turmush sifati va kambag'allik darajasiga ta'sir etish mexanizmi tizimli ravishda yoritilgan. Unda mehnat resurslarining sanoat, xizmat ko'rsatish va tadbirkorlik faoliyatiga faol jalb etilishi natijasida yalpi hududiy mahsulot hajmi, aholi bandligi hamda daromadlari ortishi aks ettirilgan. Shuningdek, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlar mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatishi ko'rsatib o'tilgan. Chizmada hududiy iqtisodiy muvozanatni ta'minlash uchun yangi ish o'rinlarini yaratish, investitsiyalarni jalb qilish va kasbiy

tayyorlash tizimini rivojlantirish ustuvor yo'nalish sifatida asoslangan(1-jadval).

1-jadval

Navoiy viloyatida mehnat resurslari va aholi turmush darajasining asosiy ko'rsatkichlari dinamikasi¹

Ko'rsatkichlar	2019-yil	2021-yil	2023-yil	2024-yil
Iqtisodiy faol aholi, ming kishi	450.9	450.2	455	457.7
Band aholi, ming kishi	428.5	410.6	426.4	435.2
Ishsizlik darajasi, %	5	8.8	6.3	4.9
O'rtacha oylik ish haqi, ming so'm	2 742.1	3 985.4	5 876.3	6 942.5
Xizmatlar hajmi, mlrd. so'm	7 865.4	10 942.6	16 247.2	21 384.5
Yalpi hududiy mahsulot, mlrd. so'm	36 552.4	63 784.2	93 651.5	121 405.8

Jadval ma'lumotlari tahlili Navoiy viloyatida iqtisodiy faol aholi va bandlik ko'rsatkichlarining o'sishi aholi daromadlari hamda turmush sifatining yaxshilanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatganini ko'rsatadi. Xususan, 2019–2024-yillarda o'rtacha oylik ish haqi qariyb 2,5 barobarga oshgan bo'lsa, yalpi hududiy mahsulot hajmi ham sezilarli darajada kengaygan. Shu bilan birga, 2021-yilda pandemiya ta'sirida ishsizlik darajasining 8,8 foizgacha ortgani kuzatilgan bo'lsa-da, keyingi yillarda iqtisodiy faollikning tiklanishi natijasida ushbu ko'rsatkich 4,9 foizgacha pasaygan. Bu esa hududda mehnat resurslaridan samarali foydalanish aholi farovonligi va kambag'allikni qisqartirishning muhim iqtisodiy omillaridan biri ekanligini tasdiqlaydi.

Navoiy viloyatida kambag'allikni qisqartirishning asosiy yo'nalishlaridan biri mehnat resurslarini iqtisodiyot tarmoqlariga samarali jalb etish hisoblanadi. Hududda sanoat, xizmat ko'rsatish va tadbirkorlik faoliyatining kengayishi yangi ish o'rinlarini yaratish orqali aholi daromadlarini oshirishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, iqtisodiy faol aholining bandlik darajasi oshishi kambag'allik xavfi yuqori bo'lgan qatlamlarning barqaror daromad manbaiga ega bo'lish imkoniyatini kengaytiradi. Shu sababli mehnat resurslarining kasbiy malakasini oshirish va ularni hududlarning iqtisodiy ixtisoslashuviga mos ravishda joylashtirish kambag'allikni kamaytirishning muhim iqtisodiy mexanizmlaridan biri hisoblanadi.

Hududiy tahlillar natijasida kambag'allik darajasi yuqoriroq shakllangan hududlarda norasmiy bandlik ulushi va iqtisodiy faollikning pastligi kuzatilishi aniqlandi. Xususan, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish infratuzilmasi sust rivojlangan hududlarda aholi daromadlari nisbatan past shakllangan. Mazkur holatni kamaytirish uchun kichik biznes va oilaviy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, hududlarda kasb-hunar o'qitish markazlarini kengaytirish hamda yoshlarni zamonaviy kasblarga yo'naltirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish orqali aholi turmush sifatini yaxshilash va kambag'allik darajasini qisqartirishga xizmat qiladi.

Olib borilgan tahlillar Navoiy viloyatida aholi turmush sifati va kambag'allik darajasi mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi bilan bevosita bog'liqligini ko'rsatdi. Xususan, sanoatlashgan hududlarda iqtisodiy faol aholi ulushi va o'rtacha ish haqi ko'rsatkichlari yuqori shakllanganligi sababli aholi daromadlari ham nisbatan barqaror holatda rivojlangan. Ayniqsa, Navoiy va Zarafshon shaharlarida sanoat korxonalari faoliyatining kengayishi hamda xizmat ko'rsatish sektorining rivojlanishi aholi bandligi va turmush darajasining oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatgan. Shu bilan birga, iqtisodiy faollik darajasi past hududlarda norasmiy bandlik va daromadlar yetishmovchiligi kambag'allik xavfini kuchaytirayotgan asosiy omillar sifatida namoyon bo'lmoqda.

Tahlillar natijasida kambag'allikni qisqartirishda mehnat resurslarini hududlarning iqtisodiy imkoniyatlari asosida samarali joylashtirish muhim ahamiyat kasb etishi aniqlandi. Xususan, xizmat ko'rsatish, kichik biznes va qayta ishlash sanoatini rivojlantirish orqali aholi bandligini oshirish imkoniyatlari mavjudligi kuzatildi. Shuningdek, kasbiy malaka va zamonaviy ko'nikmalarga ega mehnat resurslari yuqori daromadli ish o'rinlariga tezroq jalb qilinayotgani sababli inson kapitalini rivojlantirish kambag'allikni kamaytirishning muhim iqtisodiy omili ekanligi asoslandi. Bu esa hududda mehnat bozori infratuzilmasini takomillashtirish va malakali ishchi kuchini shakllantirishga qaratilgan tizimli yondashuvlarni kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi(2-jadval).

¹ Muallif tomonidan stat.uz hamda Navoiy viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari asosida tuzildi

2-jadval

Navoiy viloyatida kambag'allikni qisqartirishning asosiy yo'nalishlari va kutilayotgan natijalar

Muammoli holatlar	Amalga oshiriladigan yechimlar	Kutilayotgan iqtisodiy natijalar
Norasmiy bandlikning yuqoriligi	Kichik biznes va oilaviy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash	Rasmiy bandlik va soliq tushumlari oshadi
Ishsizlik darajasining ayrim hududlarda yuqoriligi	Yangi sanoat va xizmat ko'rsatish loyihalarini tashkil etish	Yangi ish o'rinlari yaratiladi
Kasbiy malaka yetishmovchiligi	Kasb-hunar va qayta tayyorlash markazlarini kengaytirish	Mehnat unumdorligi va ish haqi oshadi
Hududlar kesimida iqtisodiy tafovutlarning mavjudligi	Hududiy investitsion dasturlarni kuchaytirish	Hududiy iqtisodiy barqarorlik ta'minlanadi
Aholi daromadlarining pastligi	Yuqori daromadli xizmatlar va sanoat tarmoqlarini rivojlantirish	Aholi turmush sifati yaxshilanadi

Jadvaldagi ko'rsatkichlar tahlili hududda iqtisodiy faollik va aholi daromadlari o'rtasida uzviy bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. Ayniqsa, xizmatlar hajmi va yalpi hududiy mahsulotning o'sishi mehnat resurslarining iqtisodiyot tarmoqlariga faol jalb qilinayotganini anglatadi. Natijada hududda ish bilan band aholining ulushi ortib, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlovchi omillar kuchaygan.

Tahlillar davomida iqtisodiy ko'rsatkichlarning o'sishi bilan bir qatorda hududiy tafovutlar ham saqlanib qolayotgani aniqlandi. Xususan, sanoat va xizmat ko'rsatish tarmoqlari rivojlangan hududlarda daromad va bandlik ko'rsatkichlari yuqori shakllangan bo'lsa, iqtisodiy infratuzilmasi sust hududlarda kambag'allik xavfi nisbatan yuqori saqlanib qolmoqda. Bu esa mehnat resurslarini hududlar kesimida muvozanatli rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi.

Hududda aholi turmush sifatini oshirish va kambag'allikni qisqartirishning asosiy sharti mehnat resurslaridan samarali va hududiy mutanosib foydalanishni ta'minlash bilan bevosita bog'liqdir. Bunda iqtisodiy faollikning o'sishi faqat yalpi hududiy mahsulot yoki xizmatlar hajmining ortishi bilan emas, balki yaratilayotgan iqtisodiy qiymatning aholi bandligi va daromadlariga qay darajada ta'sir ko'rsatayotgani bilan baholanishi lozim. Shu jihatdan, mehnat resurslarini hududlarning iqtisodiy ixtisoslashuvi, ishlab chiqarish salohiyati hamda infratuzilmaviy imkoniyatlari asosida boshqarish iqtisodiy samaradorlikni oshirishning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Fikrimizcha, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni kamaytirish uchun sanoat va xizmat ko'rsatish tarmoqlari sust rivojlangan hududlarda yangi iqtisodiy "o'sish nuqtalari"ni shakllantirish zarur. Ayniqsa, kichik biznes, oilaviy tadbirkorlik, xizmatlar sohasi va qayta ishlash sanoatini rivojlantirish orqali mahalliy mehnat resurslarini rasmiy iqtisodiy faoliyatga keng jalb etish mumkin. Bu esa norasmiy bandlik ulushini qisqartirish, aholi daromadlari barqarorligini ta'minlash hamda hududiy kambag'allik darajasini pasaytirishga xizmat qiladi. Shuningdek, mehnat resurslarini qayta kasbiy tayyorlash, zamonaviy ko'nikmalarni shakllantirish va investitsion loyihalarni hududlar kesimida maqsadli joylashtirish mehnat bozori samaradorligini oshirishning muhim institutsional mexanizmlaridan biri sifatida qaraladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Navoiy viloyatida aholi turmush sifatini oshirish va kambag'allikni qisqartirishda mehnat resurslaridan samarali foydalanish hududiy iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri ekanligi aniqlandi. Tahlillar natijasida sanoat va xizmat ko'rsatish tarmoqlari rivojlangan hududlarda iqtisodiy faol aholi ulushi, bandlik darajasi va aholi daromadlari yuqoriroq shakllanganligi kuzatildi. Ayniqsa, Navoiy va Zarafshon shaharlarida mehnat resurslarining ishlab chiqarish jarayonlariga faol jalb qilinishi aholi turmush sifati va iqtisodiy barqarorlikka ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Shu bilan birga, Konimex, Tomdi va ayrim qishloq hududlarida iqtisodiy faollikning pastligi, norasmiy bandlik ulushining yuqoriligi hamda mehnat resurslarining malaka darajasi yetarli emasligi kambag'allik xavfining saqlanib qolishiga sabab bo'lmoqda. Bu esa hududlar kesimida iqtisodiy imkoniyatlardan foydalanish

darajasi bir xil emasligini ko'rsatadi. Tahlillar davomida mehnat resurslarining iqtisodiyot tarmoqlariga samarali taqsimlanishi, yangi ish o'rinlarining yaratilishi va inson kapitalining rivojlanishi aholi daromadlari barqarorligini ta'minlovchi asosiy omillar ekanligi asoslandi.

Navoiy viloyatining iqtisodiy faolligi past hududlarida mahalliy resurslar asosida kichik sanoat zonalari, qayta ishlash korxonalari va xizmat ko'rsatish markazlarini tashkil etish orqali yangi ish o'rinlarini yaratish zarur. Bu hududlarda norasmiy bandlikni kamaytirish va aholi daromadlarini oshirishga xizmat qiladi.

Hududlarda yoshlar va xotin-qizlarni zamonaviy kasb va ko'nikmalarga o'qitishga ixtisoslashgan kasb-hunar markazlari faoliyatini kengaytirish maqsadga muvofiqdir. Ayniqsa, raqamli iqtisodiyot, logistika, turizm va xizmat ko'rsatish yo'nalishlari bo'yicha malakali ishchi kuchini tayyorlash kambag'allikni qisqartirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish maqsadida hududiy mehnat bozori monitoring tizimini takomillashtirish hamda iqtisodiy faol aholi, bandlik va daromadlar ko'rsatkichlari asosida manzilli dasturlarni ishlab chiqish lozim. Bu kambag'allik xavfi yuqori bo'lgan aholi qatlamlarini aniqlash va ularni qo'llab-quvvatlash imkoniyatini kengaytiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / пер. с англ. – М.: Наука, 1993. – 572 с.
2. Portes A. The Informal Sector under Capitalism and State Socialism: A Preliminary Comparison // Social Justice. – 1988. – Vol. 15. – № 3–4. – P. 17–28.
3. Риккардо Д. Начала политической экономики и налогового обложения / пер. с англ.; под ред. П. Н. Ключкина. – М.: Эксмо, 2007. – 960 с.
4. Абдурахманов К. Х. Экономика труда. – М.: ФГБОУ ВО «РЭУ им. Г. В. Плеханова», 2019. – 661 с.
5. Убайдуллаева Р., Холмунинов Ш. Социально-экономические основы занятости населения в Узбекистане. – Т.: Фан, 2006. – 184 с.
6. Абдурахмонова Г. Қ. Меҳнат иқтисодиёти. – Т.: IQTISOD-MOLIYA, 2014. – 312 б.
7. Толаметова З. А. Иқтисодиётни модернизациялаш жараёнида меҳнат бозорини ривожлантириш йўналишлари. – Т.: Иқтисодиёт, 2014. – 303 б.
8. Толаметова З. А. Меҳнат бозори ва аҳоли бандлиги: ўқув қўлланма. – Т.: Университет, 2005.
9. Улуғмуродова Н. Б. Меҳнат иқтисодиёти: ўқув қўлланма. – Самарқанд: СамДУ нашриёти, 2021. – 35 б.
10. <https://siat.stat.uz/>
11. <https://www.navstat.uz/uz/rasmiy-statistika/labor-market-2>

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100